

บันทึก

เรื่อง ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕
มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ สร.๐๒๐๓/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกระทรวงพาณิชย์เกี่ยวกับกรณีที่ว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่ ความว่า กรมทะเบียนการค้ารายงานว่า ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๑ ข้อ ๓๐ บัญญัติให้คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจตามบัญชี ข. หมวด ๒ (๑๙) “การทำกิจการหนังสือพิมพ์” อยู่แล้ว ในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้รับหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจดังกล่าวจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้าแล้ว มีสิทธิประกอบธุรกิจทำกิจการหนังสือพิมพ์ได้โดยไม่มีกำหนดเวลา ซึ่งกรมทะเบียนการค้าได้ออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจดังกล่าวให้แก่คนต่างด้าวไปแล้วรวม ๙ ราย ในการออกหนังสือรับรองให้แก่คนต่างด้าวดังกล่าว กรมทะเบียนการค้าได้กระทำก่อนวันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกาศใช้ แต่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๐ วรรคห้า บัญญัติว่า “เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ” กรมทะเบียนการค้าเห็นว่าเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติเช่นนี้ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๑ ข้อ ๓๐ ดังกล่าวจึงเป็นการขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งย่อมตกเป็นอันใช้บังคับมิได้ และโดยที่เห็นว่าเป็นข้อกฎหมาย กระทรวงพาณิชย์จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาเรื่องนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงพาณิชย์แล้ว มีความเห็นดังนี้

โดยที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเรื่องนี้โดยตรง ได้กำหนดไว้ในข้อ ๓๐ ว่า ให้คนต่างด้าวที่ประกอบธุรกิจประเภท “การทำกิจการหนังสือพิมพ์” ตามบัญชี ข. หมวด ๒ (๑๙) อยู่แล้ว ในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวใช้บังคับ และได้รับหนังสือพิมพ์ได้โดยไม่มีกำหนดเวลา และข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมทะเบียนการค้าได้ออกหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจดังกล่าวให้แก่คนต่างด้าวไปแล้วรวม ๙ รายด้วยกัน แต่ต่อมาเมื่อได้มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยออกมาใช้แล้วปรากฏว่า บทบัญญัติมาตรา ๔๐ วรรคห้า ในรัฐธรรมนูญนั้นเองได้กำหนดได้ว่า “เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ”

เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเห็นได้ว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ประเภท “การทำกิจการหนังสือพิมพ์” มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ฉะนั้น ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ในส่วนนั้นย่อมเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามนัยมาตรา ๖^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นต้นไป

อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้มีปัญหาทำนองนี้อีก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า สมควรจะได้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และพระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์

(นายสมภพ โหตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๑๘

^๑ มาตรา ๖ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้